

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)

Микола АФАНАСЬЄВ

Оподаткування суб'єктів підприємництва

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	всі
Спеціальність	всі окрім спеціальності 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"
Освітній рівень	другий (магістерській)
Освітня програма	всі окрім програм спеціальності 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"

Вид дисципліни	вибіркова (маг-майно́р)
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Завідувач кафедри митної справи та оподаткування

Вікторія ТИЩЕНКО

Харків
2020

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри митної справи та оподаткування
Протокол № 1 від 20.08.2020 р.

Розробник:

Найденко О. Є. к.е.н., доц. кафедри митної справи та оподаткування

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

В сучасних умовах підприємства є однією з найбільш потужних рушійних сил економіки будь-якої країни. Серед факторів, які обумовлюють розвиток підприємств та підприємництва чільне місце займають умови оподаткування, адже вони визначають результати діяльності платників податків.

Податкова система України перебуває на етапі удосконалення, що передусім пов'язано із прийняттям Податкового кодексу України (та повсякчасним корегуванням його норм). Відтак в сучасних умовах господарювання одним з найбільш складних питань є оподаткування підприємницької діяльності та відображення в податковому обліку наслідків здійснення різних видів господарських операцій, які здійснюються платниками податків.

В умовах постійних змін, які відбуваються у податковому законодавстві, суб'єкти підприємництва мають ретельно слідкувати за цими змінами. Такі зміни не дозволяють суб'єктам підприємництва ефективно здійснювати процеси стратегічного та податкового планування.

Тому, дисципліна «Оподаткування суб'єктів підприємництва» має допомогти студентам у вивченні особливостей оподаткування підприємницької діяльності, формуванні стратегії поведінки з контролюючими органами в сфері оподаткування, складанні податкової документації та визначенні податкових зобов'язань для виконання податкового обов'язку.

Під час засвоєння даної дисципліни студенти вчаться застосовувати на практиці теоретичні знання з економіки підприємства, бухгалтерського обліку, фінансів підприємства, використовувати у практичній діяльності методи визначення податкових зобов'язань та різні способи складання та подання податкової звітності.

При розробці програми навчальної дисципліни враховано рекомендації щодо компетентнісно-орієнтованого підходу до навчального процесу.

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота студентів з економічною літературою, нормативними актами та статистичними довідниками.

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів системи теоретичних основ та практичних вмінь та навичок щодо оподаткування суб'єктів підприємництва, розрахунку податкових зобов'язань та складання податкової звітності за різними податками та зборами.

Для досягнення мети поставлені такі завдання: характеристика загальних засад оподаткування підприємницької діяльності; формулювання сутності та види податків; знання структури, прав, функцій та обов'язків контролюючих органів в сфері оподаткування; вміння визначати суму податкових зобов'язань та податкового кредиту з ПДВ та складати податкову декларацію; вміння визначати суму податкових зобов'язань з акцизного податку, податку на прибуток підприємств, податку на доходи фізичних осіб та інших податків та зборів та складати податкові декларації; обґрунтування переходу суб'єкту підприємництва на спрощену систему оподаткування; здійснення обліку та складання податкової документації з єдиного податку для суб'єктів малого підприємництва.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1М
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	залік

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
Економіка підприємства	
Фінанси підприємства	
Бухгалтерський облік	
Економіка України	

Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
1	2
Знати теоретичні аспекти оподаткування суб'єктів підприємництва та порядок обчислення податкових зобов'язань за непрямими податками	характеризувати загальні засади оподаткування підприємницької діяльності; складати документи для постановки на облік суб'єктів підприємництва та зняття їх з обліку; формулювати види, функції та елементи податків; знати принципи побудови податкового законодавства; знати структуру, права, функції та обов'язки контролюючих органів в сфері оподаткування та платників податків; знати види та порядок проведення контролюючими органами податкових перевірок; знати порядок реєстрації платників ПДВ та акцизного податку; знати порядок податкового обліку операцій з ПДВ та акцизного податку; визначати податкові зобов'язання за непрямими податками та зборами та складати податкову звітність; знати методи податкового обліку непрямих податків та зборів; знати порядок ліцензування виробництва та торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами; знати механізм застосування мінімальних оптово-роздрібних цін та максимальних роздрібних цін; знати порядок маркування підакцизних товарів
Знати порядок обчислення податкових зобов'язань та складання податкової звітності за прямими податками та зборами	знати порядок податкового обліку з прямих податків та зборів; застосовувати податкові різниці в обліку податку на прибуток; розраховувати податкові зобов'язання та складати податкову звітність за прямими податками та зборами; застосовувати податкову соціальну пільгу та податкову знижку при оподаткуванні доходів фізичної особи; знати правила обчислення єдиного соціального внеску; розраховувати суму амортизаційних відрахувань за правилами бухгалтерського та податкового обліку; складати декларацію про майновий стан та доходи; складати документацію для переходу на спрощену систему оподаткування обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва; знати критерії та порядок переходу та спрощену систему оподаткування суб'єктів малого підприємництва; здійснювати облік операцій на спрощеній системі оподаткування, обліку та звітності; застосовувати методи податкового обліку при визначенні сум доходу платника єдиного податку; визначати суму податкових зобов'язань та складати податкову документацію з єдиного податку

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА НЕПРЯМЕ ОПОДАТКУВАННЯ

Тема 1. Поняття «підприємництво» та види суб'єктів підприємницької діяльності. Види суб'єктів підприємництва

Поняття «підприємництво» та види суб'єктів підприємницької діяльності. Види суб'єктів підприємництва. Великі платники податків. Державна реєстрація підприємництва. Ліцензування видів господарської діяльності. Перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню. Порядок отримання ліцензії для здійснення видів підприємницької діяльності. Вимоги до застосування реєстраторів розрахункових операцій суб'єктами підприємництва. Порядок обліку платників податків юридичних осіб. Електронний кабінет платника податку. Порядок обліку платників податку фізичних осіб-підприємців та самозайнятих осіб.

Тема 2. Загальні засади системи оподаткування в Україні

Основні поняття системи оподаткування (податок, збір, платіж). Функції та елементи податків. Принципи податкового законодавства. Класифікація податків за різними ознаками.

Тема 3. Контролюючі органи в сфері оподаткування

Структура контролюючих органів в Україні: їх права та обов'язки. Права та обов'язки платників податків. Організація контрольно-перевірочної діяльності контролюючих органів. Види податкових перевірок. Порядок допуску працівників контролюючих органів на підприємство для проведення перевірки. Порядок оформлення результатів перевірки та оскарження її результатів. Порядок вилучення документів у суб'єкта підприємництва.

Тема 4. Податок на додану вартість

Платники ПДВ. Доцільність добровільної реєстрації платником ПДВ. Порядок реєстрації та анулювання реєстрації платників ПДВ. Методи обліку податкових зобов'язань та податкового кредиту з ПДВ. Ведення податкової документації при обліку податку на додану вартість. Реєстрація податкових накладних в Єдиному реєстрі. Бюджетне відшкодування ПДВ: порядок отримання права на нього.

Тема 5. Акцизний податок

Порядок ліцензування та реєстрації платників акцизного податку. Вартість ліцензії на виробництво та / або реалізацію лікєро-горілчаних та тютюнових виробів. Облік та звітність з акцизного податку. Мінімальні оптово-роздрібні ціни на лікєро-горілчану продукцію. Максимальні роздрібні ціни на тютюнові вироби. Порядок складання та реєстрації акцизної накладної. Маркування підакцизних товарів.

Тема 6. Мито

Сутність мита та його види. Поняття та принципи визначення митної вартості товарів. Порядок обліку та сплати митних платежів. Порядок складання митної вантажної декларації.

Змістовий модуль 2. ПРЯМЕ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Тема 7. Податок на прибуток підприємств

Об'єкт оподаткування. Доцільність коригування фінансового результату. Види податкових різниць в обліку податку на прибуток. Основні засоби та порядок їх амортизації в бухгалтерському та податковому обліку. Трансфертне ціноутворення та контрольовані

операції. Принцип «витягнутої руки».

Тема 8. Податок на доходи фізичних осіб

Платники податку та податкові агенти. Облік єдиного соціального внеску у різних суб'єктів підприємництва. Право на податкову соціальну пільгу та його документальне підтвердження. Право на податкову знижку та його документальне підтвердження. Визначення податку на доходи фізичних осіб за різними об'єктами оподаткування. Документація, яку складають фізичні особи-підприємці та податкові агенти.

Тема 9. Інші прямі податки та збори в податковій системі України

Вимоги до обліку та звітності з екологічного податку. Вимоги до обліку та звітності з рентних платежів. Вимоги до обліку та звітності місцевих податків та зборів.

Тема 10. Альтернативні системи оподаткування в Україні

Доцільність та порядок переходу суб'єктів підприємництва на спрощену систему оподаткування в Україні. Документи, які оформлюються для переходу на спрощену систему оподаткування. Групи платників єдиного податку та вимоги до них. Облік доходів платниками єдиного податку. Ставки єдиного податку. Звітна документація з єдиного податку для фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб.

Методи навчання та викладання

Під час викладання навчальної дисципліни будуть застосовано такі методи навчання та викладання:

Проблемні лекції – спрямовані на розвиток логічного мислення студентів і характеризуються виокремленням головних висновків з питань, що розглядаються. Під час читання лекцій студентам даються питання для самостійного розмірковування, що відіграє активізуючу роль, примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді:

проблемна лекція з питання: "Порядок застосування РРО" (за темою 1)

проблемна лекція з питання: "Порядок проведення фактичних перевірок" (за темою 3)

проблемна лекція з питання: "Акцизні склади" (за темою 5)

проблемна лекція з питання: "Облік податкових різниць" (за темою 7)

проблемна лекція з питання: "Податковий облік плати за землю" (за темою 9)

Міні-лекції – характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень:

міні-лекція з питання: "Методи податкового обліку" (за темою 2)

міні-лекція з питання: "Реєстрація податкових накладних" (за темою 4)

міні-лекція з питання: "Види митних декларацій" (за темою 6)

міні-лекція з питання: "Облік податку на доходу у само зайнятих осіб" (за темою 8)

міні-лекція з питання: "Документальне оформлення переходу на спрощену систему оподаткування" (за темою 10)

Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних,

практичних, лабораторних у формі: експрес-опитувань, ділових ігор, виконання практичних завдань, презентацій результатів власних досліджень, написання есе.

модульний контроль, що проводиться у формі поточних контрольних робіт.

Сформовані компетентності оцінюються під час проведення експрес-опитувань за матеріалами лекційних занять. Всього передбачено проведення шістьох експрес-опитувань, кожне з яких буде включати по 10 тестових запитань за відповідними темами. Відповіді на тестові запитання студентів будуть оцінюватися наступним чином:

- 10 правильних відповідей – 3 бали;
- 9 правильних відповідей – 2,5 бали;
- 8 правильних відповідей – 2 бали;
- 7 – 6 правильних відповідей – 1,5 бали;
- 5 правильних відповідей – 1 бал;
- 4 – 3 правильних відповідей – 0,5 балів;
- менше 3 правильних відповідей – 0 балів.

Практичні заняття:

Під час практичних занять студенти виконують есе; практичні завдання; презентацію за статистичним збірником Міністерства фінансів України; приймають участь у діловій грі.

Обсяг есе складає 8 – 10 сторінок. Тематика есе розміщена на сайті ПНС. За виконання есе студенти можуть отримати 7 балів. Критерії оцінювання есе:

- 2 бали – характеристика історичних аспектів обраного питання;
- 2 бали – характеристика діючого законодавства щодо обраного питання;
- 2 бали – рекомендації щодо вирішення існуючих проблем щодо обраного питання;
- 1 бал – висновки за есе.

В процесі навчання передбачено виконання студентами п'яти практичних завдань, в процесі яких вони будуть складати податкову документацію. За виконання кожного завдання студенти отримують оцінку 5 балів. Критерії оцінювання практичних завдань:

- 5 балів – податкова документація складена без помилок;
- 4 бали – податкова документація складена з незначними помилками в реквізитах;
- 3 бали – податкова документація складена зі значними помилками у реквізитах та незначними помилками у визначенні податкових зобов'язань;
- 2 бали – податкова документація складена зі значними помилками у реквізитах та значними помилками у визначенні податкових зобов'язань;
- 1 бал – в податковій документації відсутні більшість основних показників.

В процесі навчання передбачено підготовку студентами презентації за статистичним збірником Міністерства фінансів України. Критерії оцінювання презентації:

- 10 балів – презентація включає аналіз надходжень податків та зборів, доходів та витрат бюджету відповідного регіону України;
- 5 балів – презентація включає тільки аналіз надходжень податків та зборів.

Проведення ділової гри передбачає ділення студентів на три команди та відповіді на 20 запитань за темами навчальної дисципліни. Бали за участь в діловій грі розподіляються наступним чином:

- 10 балів – кожен студент з команди, яка посіла перше місце;
- 7,5 балів – кожен студент з команди, яка посіла друге місце;
- 5 балів – кожен студент з команди, яка посіла третє місце.

Самостійна робота.

Самостійна робота студентів передбачає формування вмінь та навичок за допомогою Податкового кодексу та нормативно правових актів вирішувати евристичні, стереотипні та діагностичні завдання під час поточних контрольних робіт.

Під час викладання навчальної дисципліни передбачено виконання студентами двох поточних контрольних робіт, кожна з яких передбачає виконання одного стереотипного завдання, одного евристичного завдання та двох діагностичних завдань. За кожну

контрольну роботу студент може отримати 15 балів. Критерії оцінювання поточних контрольних робіт:

Стереотипне завдання (2 бали):

1 бал – правильне формулювання основних визначень за темами дисципліни;

1 бал – формулювання основних визначень за темами дисципліни з невеликими помилками;

Евристичне завдання (3 бали):

1,5 бали – правильне посилання на статтю Податкового кодексу України;

1,5 бали – за правильну інтерпретацію норми Податкового кодексу України.

Діагностичне завдання (по 5 балів за кожне з двох завдань):

2 бали – правильне посилання на статтю Податкового кодексу України;

2,5 балів – правильне визначення податкових зобов'язань;

0,5 балів – формулювання висновків за вирішеним завданням.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни передбачає *інтегровану* оцінку за результатами виконання студентами всіх видів навчальних завдань.

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Загальна таблиця балів за виконання завдань за навчальною дисципліною:

Види навчальних завдань	Максимальна кількість балів
Експрес-опитування (загальна кількість шість – кожне оцінюється по три бали)	18
Написання есе	7
Практичні заняття (загальна кількість п'ять – кожна оцінюється по п'ять балів)	25
Презентація	10
Ділова гра	10
Поточні контрольні роботи (загальна кількість дві – кожна оцінюється по 15 балів)	30
Всього	100

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці "Шкала оцінювання: національна та ЄКТС".

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E	незадовільно	не зараховано
35 – 59	FX		

Рейтинг план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
Тема 1. Поняття «підприємництво» та види суб'єктів підприємницької діяльності. Види суб'єктів підприємництва	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція: Порядок застосування РРО	Експрес-опитування	3
	Практичне заняття	Есе на тему: Проблеми та перспективи оподаткування в Україні	Есе	7
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Порядок обліку платників податку фізичних осіб-підприємців та самозайнятих осіб		
Тема 2. Загальні засади системи оподаткування в Україні	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Міні-лекція: Методи податкового обліку		
	Практичне заняття	Схема застосування методів податкового обліку		
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Порядок подання податкової звітності поштою		
Тема 3. Контролюючі органи в сфері оподаткування	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція: Порядок проведення фактичних перевірок	Експрес-опитування	3
	Практичне заняття	Складання схеми проведення податкових перевірок		
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Оскарження рішень контролюючих органів		
Тема 4. Податок на додану вартість	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Міні-лекція лекція: Реєстрація податкових накладних	Експрес-опитування	3
	Практичне заняття	Заповнення податкових накладних	Звіт	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Бюджетне відшкодування		
Тема 5. Акцизний податок	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція: Акцизні склади	Експрес-опитування	3
	Практичне заняття	Складання декларації з акцизного податку	Звіт	5
	<i>Самостійна робота</i>			

	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Податкові векселі при відвантаженні продукції з митного складу		
Тема 6. Мито	Аудиторна робота			
	Лекція	Міні-лекція лекція: Види митних декларацій	Експрес-опитування	3
	Практичне заняття	Контрольна робота за темами 1 – 6	Контрольна робота	15
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Загальні випадки закінчення або призупинення терміну надання податкових соціальних пільг		
Тема 7. Податок на прибуток підприємств	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція: Облік податкових різниць		
	Практичне заняття	Ділова гра	Ділова гра	10
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Трансфертне ціноутворення		
Тема 8. Податок на доходи фізичних осіб	Аудиторна робота			
	Лекція	Міні-лекція лекція: Облік податку на доходу у самозайнятих осіб	Експрес-опитування	3
	Практичне заняття	Заповнення декларації про доходи	Звіт	5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Порядок обліку доходів нерезидентів		
Тема 9. Інші прями податки та збори в податковій системі України	Аудиторна робота			
	Лекція	Міні-лекція лекція: Податковий облік плати за землю	Експрес-опитування	3
	Практичне заняття	Складання декларації з екологічного податку	Звіт	5
	Практичне заняття	Складання декларації з плати за землю	Звіт	5
Самостійна робота				
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Облік транспортного податку		
Тема 10. Альтернативні системи оподаткування в Україні	Аудиторна робота			
	Лекція	Міні-лекція лекція: Документальне оформлення переходу на спрощену систему оподаткування		
	Практичне заняття	Презентація	Презентація	10
	Практичне заняття	Контрольна робота за темами 7 – 10	Контрольна робота	15
Самостійна робота				
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Застосування РРО платниками єдиного податку		

Рекомендована література

Основна

1. Найденко О. Є. Оподаткування суб'єктів підприємництва: Конспект лекцій. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=917>
2. Іванов Ю. Б. Податковий облік і звітність : підручник / Ю. Б. Іванов, В. В. Карпова, О. Є. Найденко. – К. : Знання, 2011. – 710 с.
3. Організація податкового процесу: навч. посіб. / О. Є. Найденко, К. В. Давискіба. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 268 с. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=917>
4. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI // Голос України. – 2010. – № 229–230. – С. 1–56.

Додаткова

5. Найденко О. Є. Обґрунтування цілей податкової політики держави / О. Є. Найденко // Економіка розвитку. – 2018. – № 2 (86). – С. 13–23.
6. Найденко О. Є. Обґрунтування інструментів податкового регулювання для підтримки малозабезпечених верств населення / О. Є. Найденко // Економіка розвитку – 2019. – № 3. – С. 45–57.
7. Найденко О. Є. Досвід оподаткування пенсій в зарубіжних країнах / О. Є. Найденко, С. В. Журавко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – №19. – С. 415–421.

Інформаційні ресурси

9. Оподаткування суб'єктів підприємництва. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=2863>
10. Оподаткування суб'єктів підприємництва : робоча програма навчальної дисципліни для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» першого (бакалаврського) рівня / уклад. : О. Є. Найденко. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 11 с. (Укр. мов.)
11. Оподаткування суб'єктів підприємництва. Методичні рекомендації до практичних завдань та самостійної роботи студентів спеціальності 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" першого (бакалаврського) рівня [Електронний ресурс] / укл. О. Є. Найденко, Д. М. Островський; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. - Електрон. текстові дан. (628 КБ). - Харків, 2020. - 69 с.
12. Офіційний сайт ДПСУ. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tax.gov.ua/>